

Харківський гуманітарний університет «Народна українська академія»

Кафедра економіки і права

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор з НМР та І
К. Г. Михайльова

”11” червня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Трудове право»

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Галузь знань 05 – Соціальні та поведінкові науки

Спеціальність 051 – Економіка

Освітня програма «Бізнес-економіка та її правове забезпечення»

Факультет «Бізнес управління»

2024 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Трудове право» для здобувачів за спеціальністю 051 «Соціальні та поведінкові науки», освітня програма «Бізнес-економіка та її правове забезпечення»

Розробник: к. юр. н., доцент кафедри економіки і права
Войно-Данчишина Ольга Леонідівна

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри економіки та права

Протокол від 3 червня 2024 року № 11

Завідувач кафедри економіки та права

Рубан Л.І.

«3» червня 2024 року

Схвалено радою факультету «Бізнес управління»

Протокол від 10 червня 2024 року № 5

Голова

Астахов В.В.

« 10 » червня 2024 року

1. Опис навчальної дисципліни

Мета вивчення дисципліни – підготовка кваліфікованих фахівців, які володіють сучасним правовим мисленням, теоретичними знаннями і практичними навичками, необхідними для розв'язання сучасних завдань предметної області діяльності; формування здатності здійснювати професійну діяльність у відповідності з чинними нормативними та правовими актами, аналізувати та розв'язувати завдання у сфері економічних та соціально-трудових відносин.

Дисципліна формує систему програмних компетентностей і результатів навчання:

ЗК1 Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК11. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

СК2. Здатність здійснювати професійну діяльність у відповідності з чинними нормативними та правовими актами.

СК 15. Здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції.

СК 16. Здатність виявляти, аналізувати та розв'язувати складні економічні проблеми та задачі, інтегруючи теоретичні знання та практичні навички з економіки та права для забезпечення ефективного функціонування та стратегічного розвитку суб'єктів господарювання.

Завдання дисципліни полягає в освоєнні майбутніми фахівцями:

- теоретичних і практичних знань про норми, регулюючі трудові відносини і тісно пов'язані з ними суспільні відносини в Україні і визначальних правове положення суб'єктів цих відносин;
- характеру трудових норм і норм права соціального забезпечення;
- особливостей правового регулювання трудових відносин і тісно пов'язаних з ними суспільних відносин;
- умов реалізації громадянами трудових прав і права на соціальне забезпечення, на основі чинного і перспективного законодавства, а також практики його застосування.

Вивчення дисципліни дозволяє досягти наступних **програмних результатів**:

Асоціювати себе як члена громадянського суспільства, наукової спільноти, визнавати верховенство права, зокрема у професійній діяльності, розуміти і вміти користуватися власними правами і свободами, виявляти повагу до прав і свобод інших осіб, зокрема, членів колективу. (ПРН1)

Використовувати нормативні та правові акти, що регламентують професійну діяльність. (ПРН 18)

Пояснювати природу та зміст основних правових явищ (ПРН 26)

Демонструвати необхідні знання та розуміння сутності та змісту основних правових інститутів і норм фундаментальних галузей права. (ПРН 27)

Досягнення програмних результатів забезпечується наступними методами навчання та формами оцінювання:

Очікувані результати навчання:	Методи навчання (вказати за кожним результатом навчання)	Форми оцінювання/ Засоби діагностики результатів навчання*
Асоціювати себе як члена громадянського суспільства, наукової спільноти, визнавати верховенство права, зокрема у професійній діяльності, розуміти і вміти користуватися власними правами і свободами, виявляти повагу до прав і свобод інших осіб, зокрема, членів колективу. (ПРН1)	Загальнонаукові методи пізнання та дослідницької діяльності	Виконання практично орієнтованих, проблемних завдань; індивідуальних науково-дослідних робіт із подальшим публічним виступом у групі для перевірки засвоєння основних положень професійної етики економіста. Виконання тестових завдань для заміру рівня сформованості базових знань, володіння правовим категоріально-понятійним апаратом

Використовувати нормативні та правові акти, що регламентують професійну діяльність. (ПРН 18)	аналіз, виділення головного, порівняння, узагальнення, самостійна робота з інформаційними та Інтернет-ресурсами	Виконання практично орієнтованих, проблемних завдань; підготовка письмових та усних повідомлень за тематикою навчального курсу; презентації результатів виконаних завдань для перевірки вміння визначати правові поняття і застосовувати їх, концепції та теорії для пояснення практичних ситуацій
Пояснювати природу та зміст основних правових явищ (ПРН 26)	аналіз, виділення головного, порівняння, узагальнення, самостійна робота з інформаційними та Інтернет-ресурсами	Виконання типових та ситуаційних завдань, завдань імітаційних тренінгів; тестування знань з теоретичного матеріалу; презентація індивідуальних завдань, матеріалів для самостійного опрацювання з поставленого проблемного питання для перевірки вміння визначати правові поняття і застосовувати їх, для пояснення практичних ситуацій
Демонструвати необхідні знання та розуміння сутності та змісту основних правових інститутів і норм фундаментальних галузей права. (ПРН 27)	аналіз, узагальнення, самостійна робота з інформаційними та Інтернет-ресурсами	Виконання типових та ситуаційних завдань, завдань імітаційних тренінгів; тестування знань з теоретичного матеріалу; презентація індивідуальних завдань, матеріалів для самостійного опрацювання з поставленого проблемного питання та для пояснення практичних ситуацій

Засоби діагностики результатів навчання:

* Поточна діагностика результатів навчання здійснюється за допомогою наступних методів і форм роботи: виконання здобувачами практично орієнтованих, проблемних завдань; групових проєктів; підготовка письмових та усних повідомлень за тематикою навчального курсу; презентації результатів виконаних завдань;

- періодична (обов'язкова) діагностика здійснюється у формі виконання студентами письмових тестових контрольних робіт та індивідуального завдання.

- підсумкова діагностика результатів навчання здійснюється у формі заліку.

Обсяг у кредитах - 3 кредита

Розподіл у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять	
Повний термін навчання	
денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки:	
4-й	4-й
Семестр	
8-й	8-й
Лекції	

20	6
Практичні	
10	8
Лабораторні	
-	-
Самостійна робота	
60	76
Індивідуальні завдання	
-	-
Види підсумкового контролю	
Залік	Залік

Статус дисципліни – вибіркова

Передумови для вивчення дисципліни: головною передумовою для вивчення дисципліни є вивчення Теорії права.

Мова навчання: державна (українська).

3. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1. ОСНОВНА ЧАСТИНА. ІНДИВІДУАЛЬНЕ ТРУДОВЕ ПРАВО

Тема 1. Поняття, суб'єкти, принципи й джерела трудового права

Трудове право України як самостійна галузь права України. Взаємозв'язок трудового права з іншими галузями права. Предмет трудового права. Функції трудового права.

Поняття й особливості методу трудового права. Об'єднання державно-правового й договірної, централізованого й локального регулювання трудових відносин.

Система трудового права як галузі права: загальна й особлива частини. Поняття й види джерел трудового права й форми їхнього вираження. Внутрішні й зовнішні джерела права.

Поняття й види суб'єктів трудового права. Трудова правосуб'єктність: виникнення, зміст і припинення, випадки обмеження.

Тема 2. Правове забезпечення зайнятості населення й працевлаштування

Державні гарантії зайнятості населення.

Державна служба зайнятості.

Участь підприємств, установ організацій у реалізації державної політики зайнятості.

Соціальні гарантії у випадку втрати роботи й безробіття.

Тема 3. Трудовий договір.

Контракт як особлива форма трудового договору

Поняття й зміст трудового договору. Умови трудового договору: встановленні законодавством, угодою сторін. Поняття місця роботи й робочого місця. Поняття трудової функції. Форма й строк трудового договору. Види трудового договору. Випробування як умова трудового договору. Контракт як особлива форма трудового договору. Загальний порядок заключення трудового договору.

Особливості правового положення тимчасових і сезонних працівників.

Сумісництво й суміщення.

Тема 4. Зміна умов трудового договору

Поняття й види переводу на іншу роботу.

Переміщення і його відмінність від тимчасового й постійного переводу на іншу роботу.

Зміна істотних умов праці у зв'язку зі змінами в організації виробництва й праці і його правові наслідки.

Тема 5. Підстави припинення й розірвання трудового договору.

Відсторонення від роботи

Поняття припинення, розірвання трудового договору, звільнення з робо-ти. Класифікація підстав припинення й розірвання трудового договору.

Відсторонення від роботи і його відмінність від розірвання трудового договору.

Порядок оформлення звільнення працівника й здійснення розрахунків з ним. Вихідна допомога.

Правові наслідки незаконного звільнення.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2.

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ РОБОЧОГО ЧАСУ, ОПЛАТИ ТА ЮРИДИЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Тема 6. Правове регулювання робочого часу й часу відпочинку

Поняття робочого часу. Принципи й методи регулювання робочого часу.

Види робочого часу. Загальні й особливі характеристики робочого часу нормальної тривалості, скороченого й неповного.

Поняття й види режиму робочого часу.

Поняття й види відпусток. Порядок їхнього надання.

Тема 7. Оплата праці

Методи правового регулювання праці: державний і договірний.

Організація оплати праці на підприємстві. Тарифна система оплати праці і її елементи.

Поняття заробітної плати, її структура й значення.

Форми й строки виплати заробітної плати.

Обмеження розміру відрахувань із заробітної плати.

Надбавки й доплати до заробітної плати. Гарантійні й компенсаційні виплати. Гарантійні доплати.

Відповідальність за порушення законодавства про оплату праці.

Тема 8. Матеріальна відповідальність

Поняття й функції матеріальної відповідальності працівників.

Підстави матеріальної відповідальності. Види матеріальної відповідальності: повна й обмежена. Колективна (бригадна) матеріальна відповідальність.

Визначення розміру заподіяної шкоди. Порядок відшкодування збитку, заподіяного працівником.

Матеріальна відповідальність власника або уповноваженого їм органа за шкоду, заподіяна працівникові.

Тема 9. Трудова дисципліна

Поняття дисципліни праці. Методи забезпечення дисципліни праці.

Правове регулювання внутрішнього трудового розпорядку. Правила внутрішнього трудового розпорядку підприємства, установи, організації. Устави й положення про дисципліну для окремих категорій працівників.

Система стимулювання праці.

Поняття й склад дисциплінарної провини. Порядок залучення рабiтника до дисциплiнарної вiдповiдальностi. Строки застосування дисциплiнарної вiдповiдальностi. Порядок зняття й оскарження дисциплiнарної вiдповiдальностi.

Тема 10. Iндивiдуальнi трудовi спори

Поняття, причини й момент виникнення iндивiдуальних трудових спорiв. Органи, якi розглядають iндивiдуальнi трудовi спори.

Порядок, строки, виконання рiшень КТС по iндивiдуальних трудових спорах. Особливостi виконання судових рiшень по трудових спорах.

ЗМIСТОВНИЙ МОДУЛЬ 3 КОЛЕКТИВНЕ ТРУДОВЕ ПРАВО

Тема 11. Колективнi договори й угоди

Здiйснення принципу соцiального партнерства в Украiнi. Поняття колективного договору. Сторони колективного договору. Порядок укладання колективного договору. Змiст колективного договору. Контроль за виконанням колективного договору.

Соцiально-економiчнi угоди: генеральна угода, отрасльовi, регiональнi угоди. Сторони соцiально-економiчних угод.

Тема 12. Правовий статус органiзацiй роботодавцiв.

Професiйнi союзи

Правовий статус органiзацiй роботодавцiв. Конфедерацiя роботодавцiв Украiни й мета її створення.

Правовий статус профспiлок. Органiзацiї профспiлок i їхня роль у захистi прав працiвникiв.

Тема 13. Колективнi трудовi спори

Поняття колективних трудових спорiв i момент їхнього виникнення. Порядок мирних процедур вирiшення колективних трудових спорiв. Незалежний посередник, його правове положення, права й обов'язки. Нацiональна служба посередництва й примирення. Примирлива комiсiя. Трудовий арбiтраж.

Право на страйк i його обмеження.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Повний термін навчання											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	пр	ла б	ін д	с.р		л	п р	ла б	і н д	с.р
Змістовий модуль 1. ОСНОВНА ЧАСТИНА. ІНДИВІДУАЛЬНЕ ТРУДОВЕ ПРАВО												
Тема 1. Поняття, суб'єкти, принципи й джерела трудового права	7	2	1	-	-	4	7	1	1	-	-	5
Тема 2. Правове забезпечення зайнятості населення й працевлаштування	4	-	-	-	-	4	4	1	1	-	-	5
Тема 3. Трудовий договір. Контракт як особлива форма трудового договору	7	2	1	-	-	4	7	1	1	-	-	6
Тема 4. Зміна умов трудового договору	7	2	1	-	-	4	7	1	1	-	-	6
Тема 5. Підстави припинення й розірвання трудового договору. Відсторонення від роботи	8	2	2	-	-	4	8	1	1	-	-	6
Разом за змістовим модулем 1	33	8	5	-	-	20	33	5	5	-	-	28
Змістовий модуль 2. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ РОБОЧОГО ЧАСУ, ОПЛАТИ ТА ЮРИДИЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ												
Тема 6. Правове регулювання робочого часу й часу відпочинку	7	2	1	-	-	4	7	1	1	-	-	6
Тема 7. Оплата праці	7	2	1	-	-	4	7	-	1	-	-	6
Тема 8. Матеріальна відповідальність	7	2	1	-	-	4	7	-	1	-	-	6
Тема 9. Трудова дисципліна	7	2	1	-	-	4	7	-	-	-	-	5
Тема 10. Індивідуальні трудові спори	7	2	1	-	-	4	7	-	-	-	-	5
Разом за змістовим модулем 2	35	10	5	-	-	20	35	1	3	-	-	28
Змістовий модуль 2. КОЛЕКТИВНЕ ТРУДОВЕ ПРАВО												
Тема 11. Колективні договори й угоди	6	2	-	-	-	4	6	-	-	-	-	8
Тема 12. Правовий статус організацій роботодавців. Професійні союзи	8	-	-	-	-	8	8	-	-	-	-	4
Тема 13. Колективні трудові спори	8	-	-	-	-	8	8	-	-	-	-	8
Разом за змістовим модулем 3	22	2	-	-	-	20	22	-	-	-	-	20
Усього годин	90	20	10	-	-	60	90	6	8	-	-	76

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (для кожної форми навчання)	
		Повний термін навчання	
		очна	заочна
Змістовий модуль 1. <i>ОСНОВНА ЧАСТИНА. ІНДИВІДУАЛЬНЕ ТРУДОВЕ ПРАВО</i>		5	5
1	Поняття, суб'єкти, принципи й джерела трудового права	1	1
2	Правове забезпечення зайнятості населення й працевлаштування	-	1
3	Трудовий договір. Контракт як особлива форма трудового договору	1	1
4	Зміна умов трудового договору	1	1
5	Підстави припинення й розірвання трудового договору. Відсторонення від роботи	2	1
Змістовий модуль 2. <i>ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ РОБОЧОГО ЧАСУ, ОПЛАТИ ТА ЮРИДИЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ</i>		5	3
6	Правове регулювання робочого часу й часу відпочинку	1	1
7	Оплата праці	1	1
8	Матеріальна відповідальність	1	1
9	Трудова дисципліна	1	-
10	Індивідуальні трудові спори	1	-
	Змістовий модуль 3. <i>КОЛЕКТИВНЕ ТРУДОВЕ ПРАВО</i>	-	-
11	Колективні договори й угоди	-	-
12	Правовий статус організацій роботодавців. Професійні союзи	-	-
13	Колективні трудові спори	-	-
Разом		10	8

5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (для кожної форми навчання)	
		Повний термін навчання	
		очна	заочна
1	Тема 1. Поняття, суб'єкти, принципи й джерела трудового права	4	5
2	Тема 2. Правове забезпечення зайнятості населення й працевлаштування	4	5
3	Тема 3. Трудовий договір. Контракт як особлива форма трудового договору	4	6
4	Тема 4. Зміна умов трудового договору	4	6
5	Тема 5. Підстави припинення й розірвання трудового договору. Відсторонення від роботи	4	6

6	Тема 6. Правове регулювання робочого часу й часу відпочинку	4	6
7	Тема 7. Оплата праці	4	6
8	Тема 8. Матеріальна відповідальність	4	6
9	Тема 9. Трудова дисципліна	4	5
10	Тема 10. Індивідуальні трудові спори	4	5
11	Тема 11. Колективні договори й угоди	6	8
12	Тема 12. Правовий статус організацій роботодавців. Професійні союзи	6	4
13	Тема 13. Колективні трудові спори	8	8
Разом		60	76

6.Індивідуальні завдання

Індивідуальне науково-дослідне завдання (далі ІНДЗ) не передбачено у змісті освітньої компоненти.

7. Методи навчання

Лекції та практичні заняття проводяться з використанням наступних методів навчання:

- пояснювально-ілюстративний;
- проблемний;
- дослідницький

та супроводжуються мультимедійними презентаціями.

Під час практичних занять у навчальному процесі використовуються наступні методи: дискусії, розв'язання типових та ситуаційних завдань.

При організації самостійної роботи студентів перевага надається опрацюванню наукової літератури, розв'язанню практичних завдань, підготовки доповіді, із подальшим публічним виступом у групі.

8. Методи контролю

Поточний контроль знань студентів з дисципліни проводиться за такими формами:

а) *під час практичних занять*:

- опитування (усне, письмове) або тестування знань студентів з теоретичного матеріалу;
- оцінка виконання тестових завдань та практичних завдань під час заняття;

б) *за результатами виконання завдань самостійного опрацювання (індивідуальних завдань)*:

- оцінка виконання домашніх завдань;
- презентація індивідуальних завдань;
- обговорення матеріалів для самостійного опрацювання з поставленого питання.

Підсумковий контроль має за мету перевірити та оцінити рівень знань програмного матеріалу, умінь використовувати їх для вирішення практичних завдань, а також рівень оволодіння теоретичними знаннями та практичними вміннями та навичками в обсязі вимог навчальної програми. Підсумковий контроль проводиться у вигляді заліку.

9. Критерії оцінювання результатів навчання:

Таблиця 9.1 – Критерії оцінювання поточного та підсумкового контролів

Вид контролю	Кількість балів
Поточний контроль:	
опитування;	5 балів за 1 пему
реферати;	5 балів за 1 реферат
есе;	2 бали за 1 есе
тестування;	Згідно набраних балів за правильні відповіді
розв'язання практичних завдань, задач	10 балів за практичне завдання або задачу
<i>Разом за поточний контроль</i>	Максимум 70 балів
Підсумковий контроль:	
розв'язання практичних завдань, задач	15
підготовка відповіді на екзаменаційне питання	15
<i>Разом за підсумковий контроль</i>	Максимум 30 балів

Загальний рейтинг здобувача за навчальною дисципліною визначається шляхом додавання балів, отриманих за результатами поточного та/або періодичного контролю.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота										Пото чний конт роль	Підсумк овий контро ль	Сума
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2					70	30	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10			
5	7	6	6	6	5	5	5	5	5			
Змістовий модуль 3										70	30	100
T11	T12	T13										
5	5	5										

Шкала оцінювання

<i>Кількість набраних балів</i>	<i>За дворівневою шкалою</i>
90–100	зараховано
70–89	зараховано
50–69	зараховано
25–49	Не зараховано (з правом перескладання)
0–24	Не зараховано (повторне вивчення)

11. Рекомендовані літературні джерела

Основна

1. Трудове право: підручник /О.М. Ярошенко, С.М. Прилипко, А.М. Слюсар та ін.; за заг. ред. О.М. Ярошенка. 2-ге вид., переробл. і допов. Харків: Право, 2017. 560 с.

2. Трудове право України: підручник (за ред. проф. О. М. Ярошенко). Харків, 2022 // <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/news/2022/07/27/Trudove.pravo.Ukrayiny.26.07.2022.pdf>

Додаткова

1. Конституція України від 28 червня 1996 року // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Кодекс законів про працю України від 10.12.71. // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/32208#Text>
3. Науково-практичний коментар Кодексу законів про працю України. Станом на 26 липня 2024 року. За заг. ред. Термецького В.І. – Київ, Вид.дім «Професіонал», 2024. – 436 с. // <https://jurkniga.ua/contents/naukovo-praktichniy-komentar-kodeksu-zakoniv-pro-pracyu-ukrayini.pdf>
4. Про суміщення професій і посад, виконання обов'язків тимчасово відсутніх працівників керівниками на госпрозрахункових підприємствах. Лист Міністерства праці та соціальної політики України N 03-3/2091-018-2 від 06.05.2001 // <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v2091203-01#Text>
5. Про оплату праці працівників на основі Єдиної тарифної сітки розрядів і коефіцієнтів з оплати праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери. Постанова КМ України від 30.08.2002 № 1298 // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1298-2002-%D0%BF#Text>
6. Про практику застосування судами законодавства про оплату праці. Постанова Пленуму ВСУ від 24.12.1999 № 13 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0013700-99#Text>
7. Про умови праці тимчасових робітників і службовців. Указ Президії ВР СРСР N 311-09 від 24.09.74 // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0311400-74#Text>
8. Про умови праці робітників і службовців, зайнятих на сезонних роботах Указ Президії ВР СРСР N 310-09 від 24.09.74 // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0310400-74#Text>
9. Войно-Данчишина О.Л., Михайльова К.Г. Юридичні аспекти використання штучного інтелекту в управлінні персоналом. *Наука і техніка сьогодні*. 2025. № 3(44) 2025. – С.43-54
10. Войно-Данчишина О.Л. Трудові відносини під час воєнного стану: виклики правозастосування/«*Наука і техніка сьогодні*». 2025. № 2(43) 2025. – С. 76-84
11. Войно-Данчишина О.Л. (2022) Кадрові колізії коронавірусного періоду: тренди корпоративного навчання. *Новий колегіум*. № 1-2. С. 31-37.
12. Войно-Данчишина О.Л. Поєднання аналітики та спогадів. *Український соціум*, Київ, № 2(77), 2021, с.225-228.
13. Войно-Данчишина О.Л. Освіта дорослих: підходи до організації в умовах невизначеності. *Новий колегіум*. 2021. №2. С.67-73

3. Інформаційні ресурси

1. Президент України <http://www.president.gov.ua>
2. Верховна Рада України. <http://www.rada.gov.ua>
3. Кабінет Міністрів України <http://www.kmu.gov.ua>